

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

Informácie pre Voličov so Zdravotným Postihnutím

1. Úvod	3
2. Hlasovanie v náhradnej volebnej miestnosti	4
3. Prístup do volebných miestností	4
4. Pomoc pri hlasovaní	5
5. Hlasovanie Poštou	7
6. Hlasovanie v Nemocniciach, Domovoch dôchodcov atď.	8
7. Volebné Právo	10
8. Ďalšie letáky	10

Informácie pre Voličov so Zdravotným Postihnutím

1. Úvod

Existujú osobitné opatrenia na pomoc voličom s chorobou alebo zdravotným postihnutím pri výkone ich volebného práva. V tomto letáku sú podrobne opísané tieto opatrenia, ktoré možno zhrnúť takto:

- hlasovanie v náhradnej volebnej miestnosti, ak miestna volebná miestnosť nie je prístupná;
- hlasovanie poštou pre voličov žijúcich doma, ktorí sa nemôžu dostaviť do volebnej miestnosti z dôvodu zdravotného postihnutia alebo choroby;
- špeciálne volebné zariadenia v nemocniciach, domovoch dôchodcov alebo podobných zariadeniach pre obyvateľov, ktorí sa nemôžu dostaviť do volebnej miestnosti z dôvodu zdravotného postihnutia alebo choroby;
- pomoc sprievodcu alebo predsedajúceho pri hlasovaní vo volebnej miestnosti pre osoby so zrakovým postihnutím, telesným postihnutím alebo s ťažkosťami pri čítaní a písaní;
- používanie fotografií a politických emblémov strán na hlasovacích lístkoch na pomoc ľuďom so zrakovým postihnutím a ľuďom s poruchami čítania a písania;
- vystavenie veľkej tlačenej kópie hlasovacieho lístka vo volebných miestnostiach, aby sa ešte viac pomohlo zrakovo postihnutým ľuďom a ľuďom s problémami s písaním a čítaním;
- dostupnosť Šablóny Hlasovacieho Lístka, ktorá umožní voličom so zrakovým postihnutím označiť hlasovací lístok bez pomoci.

2. Hlasovanie v náhradnej volebnej miestnosti

Pokiaľ je to možné, miestne orgány sa musia snažiť určiť volebné miestnosti, v ktorých je aspoň jedna volebná miestnosť prístupná osobám na invalidnom vozíku. Volebný úradník je osoba zodpovedná za priebeh volieb v každom volebnom obvode. V Dubline a Corku je volebným úradníkom mestský alebo okresný šerif, vo zvyšku krajiny je to krajský registrátor. Ak má osoba ťažkosti s prístupom do miestnej volebnej miestnosti, môže písomne požiadať volebného úradníka o povolenie hlasovať v inej volebnej miestnosti v tom istom volebnom okrsku, a to najneskôr týždeň pred dňom volieb. Volebný úradník zverejní všetky volebné miestnosti vo volebnom obvode, ktoré nie sú prístupné pre osoby na invalidnom vozíku.

Pri podávaní žiadosti by mala osoba vysvetliť, prečo nemôže získať prístup na miestnu stanicu. Ak osoba oznámi volebnému úradníkovi svoje osobitné potreby, pomôže to pri výbere vhodnej náhradnej stanice. Ak je to možné, mali by navrhnúť alternatívnu volebnú miestnosť, ktorá je pre nich dostupná a pohodlná. Volebný úradník im zašle písomné splnomocnenie, ktoré im umožní hlasovať v inej volebnej miestnosti v tom istom volebnom okrsku, zvyčajne v tej, ktorú navrhli. Toto splnomocnenie by mali predložiť, keď pôjdu voliť do danej volebnej miestnosti (nezabudnite si so sebou vziať aj doklad totožnosti). Po pridelení inej volebnej stanice osoba nemôže hlasovať na svojej miestnej volebnej stanici.

3. Prístup do volebných miestností

Štandardný volebný priestor je navrhnutý tak, aby voliči pri označovaní hlasovacích lístkov mohli stáť na rímach v priemernej výške pása. Tieto oddelenia nemusia byť vhodné pre staršie osoby a osoby so zdravotným postihnutím. Volební úradníci sú povinní vo volebných miestnostiach zabezpečiť stôl a stoličku, za ktorými môžu voliči hlasovať, ak im to vyhovuje.

4. Pomoc pri hlasovaní

Zodpovednosť za vykonanie hlasovania vo volebnej miestnosti nesie predseda volebnej komisie, ktorý je osobou, ktorá sa pri príchode do volebnej miestnosti pýta na meno a adresu voliča a pozerá sa na volebný informačný preukaz. V službe môže byť aj dozorný predsedajúci úradník. Medzi ich povinnosti patrí monitorovanie opatrení pre voličov so zdravotným postihnutím. Ktorýkoľvek zo zamestnancov v službe na vašu žiadosť zavolá dozorného predsedajúceho úradníka.

Hlasovanie je základnou demokratickou činnosťou a existujú prísne postupy na zabezpečenie riadneho priebehu hlasovania a zachovania tajnosti a bezpečnosti hlasovania. Napríklad hlasovanie s asistenciou je povolené len za obmedzených okolností.

V zákone sú presne vymedzené typy voličov, ktorým možno pri hlasovaní pomáhať, ako aj spôsob a osoba, ktorá im môže pomáhať. Predsedajúci úradník je povinný uplatniť zákon, ktorého cieľom je zabezpečiť, aby volič **mohol** hlasovať a zároveň bola chránená tajnosť hlasovania.

V závislosti od povahy zdravotného postihnutia môže byť voličovi pri hlasovaní poskytnutá pomoc tromi spôsobmi.

Súbežné hlasovanie:

V prípade zrakového postihnutia, telesného postihnutia alebo ťažkostí s čítaním a písaním môže voličovi pri hlasovaní pomáhať sprievodca. Osoba, ktorá chce pôsobiť ako sprievodca, musí mať najmenej šesťnásť rokov, nesmie byť kandidátom ani zástupcom kandidáta a nesmie pomáhať viac ako dvom voličom pri voľbách. Predsedajúci úradník nesmie dovoliť, aby sprievodca pomáhal voličovi, pokiaľ sa nepresvedčí, že sprievodca spĺňa tieto podmienky. Ak osoba nie je oprávnená konať ako sprievodca, môže volič poveriť inú osobu, aby konala ako sprievodca, alebo môže požiadať o asistenciu predsedajúceho úradníka.

Pomoc predsedajúceho úradníka:

Túto možnosť možno využiť v prípade zrakového postihnutia, telesného postihnutia alebo ťažkostí s gramotnosťou, ktoré voličovi bránia voliť bez pomoci, ale nechce, aby mu asistoval sprievodca.

Pri tomto postupe predsedajúci úradník a personalizační agenti idú s voličom do časti volebnej miestnosti, kde nie je možné počuť rozhovor v bežnom tóne. V prípade potreby predsedajúci úradník pozastaví vstup do volebnej miestnosti a stanicu uvoľní, aby sa zabezpečilo, že žiadna iná osoba nebude môcť odpočúvať priebeh hlasovania. Prítomnosť personalizačných agentov je zárukou, ktorá potvrdzuje, že predsedajúci úradník dodržiava vaše pokyny. Je to ochrana voliča a predsedajúceho úradníka. Rovnako ako v prípade všetkých ostatných osôb zúčastnených na hlasovaní, aj v prípade personalizačných agentov platí zákonná povinnosť zachovávať tajnosť hlasovania.

Predsedajúci úradník sa opýta, za ktorých kandidátov chce volič hlasovať, a označí hlasovací lístok v súlade s týmito pokynmi. V prípade potreby predsedajúci úradník prečíta údaje na hlasovacom lístku týkajúce sa každého kandidáta a opýta sa, ktorému kandidátovi chce volič dať svoj prednostný hlas. Zopakuje postup pre druhý preferenčný hlas voliča a tak ďalej. Keď je hlasovací lístok označený podľa pokynov voliča, predsedajúci úradník ho vloží do volebnej schránky bežným spôsobom.

Zákon výslovne zakazuje predsedajúcemu úradníkovi konať na základe akýchkoľvek písomných pokynov, ktoré dostane od voliča. Dôvodom je, že písomné pokyny nemusia vyjadrovať skutočné želanie voliča - mohol ich napríklad napísať niekto iný.

Každý, kto chce, aby mu **predsedajúci úradník** volebnej komisie pomohol pri hlasovaní, by sa mal podľa možnosti dostaviť do volebnej miestnosti v dostatočnom predstihu pred jej zatvorením v noci. Asistovať voličovi môže zabrať čas, a preto zákon umožňuje predsedajúcemu úradníkovi odmietnuť žiadosť o pomoc počas posledných dvoch hodín hlasovania (t. j. v najrušnejšom čase), ak by pomoc jednému voličovi zdržala alebo prekážala ostatným. Predsedajúci úradníci túto právomoc využívajú neradi a vďaka

rozumnej spolupráci by sa nemala využívať. Toto obmedzenie sa nevzťahuje na hlasovanie so sprievodcom, t. j. voličovi môže kedykoľvek počas volebných hodín pomôcť hlasovať sprievodca.

Šablóny Hlasovacích Lístkov:

Osoby so zrakovým postihnutím môžu na hlasovanie použiť aj Šablónu Hlasovacieho Lístka (k dispozícii v každej volebnej miestnosti). Ide o zariadenia, ktoré sa dajú pripevniť k hlasovaciemu lístku, aby mohli voliči so zrakovým postihnutím hlasovať tajne. Existujú dva typy Šablón Hlasovacích Lístkov, jeden na použitie pri voľbách a druhý na použitie pri referendách.

Pri referendách je Šablóna Hlasovacieho Lístka možnosť Áno/Nie. Šablóna Hlasovacieho Lístka obsahuje zvýraznené písmená, veľké písmo, Braillovo písmo a vystrihnutú časť, ktorá pomáha ľuďom nájsť miesto, kde majú označiť hlas.

Pri voľbách funguje Šablóna Hlasovacieho Lístka v spojení s Bezplatným číslom 1800, ktoré poslucháča informuje o kandidátoch v poradí zodpovedajúcom číslam na Šablóne Hlasovacieho Lístka. Bezplatné telefónne číslo sa sprístupní voličom, ktorí majú v úmysle použiť vzor, čo najskôr po prijatí nominácií kandidátov do volieb. Toto číslo zostáva aktívne až do dňa volieb vrátane.

5. Hlasovanie Poštou

V prípade, že voličovi zdravotné postihnutie alebo choroba bráni v návšteve volebnej miestnosti, môže hlasovať poštou tak, že požiada o zápis do zoznamu voličov, ktorý pripravujú a vedú registračné úrady ako súčasť zoznamu voličov.

Žiadosť o zápis do zoznamu voličov možno podať kedykoľvek, keď je volič oprávnený na zápis do zoznamu voličov. Ak však bol stanovený dátum hlasovania, najneskorší dátum na prijímanie žiadostí o hlasovanie poštou v súvislosti s konkrétnou volebnou udalosťou je -

- dva dni po dni rozpustenia Dáil v prípade všeobecných volieb;
- dva dni po vydaní rozhodnutia o dni konania volieb Dáil v prípade doplňujúcich volieb do parlamentu;
- v prípade Prezidentských, Európskych alebo miestnych volieb alebo Referenda musí byť žiadosť doručená registračnému orgánu najneskôr dvadsaťdva dní pred dňom volieb (bez Nedeľ, Veľkého piatku a Sviatkov).

Ak je žiadosť doručená po tomto termíne, nebude mať pre túto volebnú udalosť žiadny účinok.

Registračné orgány môžu na podporu žiadosti požadovať akékoľvek informácie alebo dokumenty. V prípade prvej žiadosti a vždy, keď to vyžadujú registračné orgány v prípade ďalšej žiadosti, musí byť k žiadosti priložené potvrdenie od registrovaného lekára (napr. všeobecného lekára).

Formuláre žiadostí je možné získať na príslušných okresných, mestských a krajských úradoch alebo si ich môžete stiahnuť z [webovej stránky www.checktheregister.ie](http://www.checktheregister.ie).

Pri voľbách alebo referende dostane volič poštou sadu hlasovacích dokumentov, ktorá obsahuje hlasovací lístok, potvrdenie o prevzatí hlasovacieho lístka, obálku, do ktorej sa vloží označený hlasovací lístok, a väčšiu obálku na zaslanie hlasovacích dokumentov späť volebnému úradníkovi. Po označení hlasovacieho lístka ho musí volič vložiť do obálky označenej "Obálka s hlasovacím lístkom" a zapečatiť ju. Túto obálku spolu s vyplneným potvrdením o prevzatí hlasovacieho lístka potom vloží do veľkej obálky adresovanej volebnému úradníkovi, zapečatí ju a ihneď odošle. Hlasovací lístok sa musí zaslať poštou a nemôže sa odovzdať volebnému úradníkovi.

6. Hlasovanie v Nemocniciach, Domovoch dôchodcov atď.

Osoba s trvalým pobytom v nemocnici, domove dôchodcov, zariadení pre duševne chorých alebo podobnom zariadení, ktorá má zdravotné postihnutie

alebo chorobu, ktorá jej bráni dostaviť sa do volebnej miestnosti, môže voliť v nemocnici, domove dôchodcov atď., ak požiadá o zápis do osobitného zoznamu voličov, ktorý vyhotovujú a vedú matričné úrady (okresné, mestské a miestne úrady) ako súčasť zoznamu voličov. V prípade prvej žiadosti a vždy, keď to vyžadujú registračné orgány v prípade ďalšej žiadosti, musí byť k žiadosti priložené potvrdenie od registrovaného lekára (napr. Všeobecného lekára).

Žiadosť možno podať kedykoľvek, keď je volič oprávnený na zápis do osobitného zoznamu voličov. Ak však bol stanovený dátum hlasovania, najneskorší dátum na prijatie žiadostí o osobitné hlasovanie v súvislosti s konkrétnou volebnou udalosťou je -

- dva dni po dni rozpustenia Dáil v prípade všeobecných volieb;
- dva dni po vydaní rozhodnutia o dni konania volieb Dáil v prípade doplňujúcich volieb do parlamentu;
- v prípade Prezidentských, Európskych alebo miestnych volieb alebo Referenda musí byť žiadosť doručená registračnému úradu najmenej dvadsaťdva dní pred dňom volieb (bez ohľadu na vylúčené dni).

Ak je žiadosť doručená po tomto termíne, nebude mať pre túto volebnú udalosť žiadny účinok.

Formuláre žiadostí môžete získať na príslušnom okresnom alebo mestskom úrade alebo si ich môžete stiahnuť z webovej stránky

www.checktheregister.ie.

Pri voľbách alebo referende bude volič informovaný o dni a približnom čase (ráno/večer), kedy sa predsedajúci úradník dostaví do nemocnice, domova dôchodcov, psychiatrického zariadenia alebo podobného zariadenia. Osobitný predsedajúci úradník bude mať pri sebe doklad totožnosti a poverenie na vymenovanie, ktoré po príchode predloží voličovi na kontrolu. Osobitného predsedajúceho úradníka bude sprevádzať príslušník polície, ktorého úlohou je strážiť hlasovacie lístky (rovnako ako vo volebnej miestnosti) a pôsobiť ako nezávislý svedok, aby sa zabezpečil riadny priebeh hlasovania.

Pri hlasovaní môže byť prítomný len predsedajúci úradník a Garda.

Predsedajúci úradník odovzdá voličovi vyhlásenie o totožnosti, ktoré osvedčí.

Potom volič tajne označí hlasovací lístok, vloží ho do osobitnej obálky, ktorú mu poskytne, obálku uzavrie a odovzdá ju predsedajúcemu úradníkovi.

Ak je potrebná pomoc pri hlasovaní, poskytne ju osobitný predsedajúci úradník rovnakým spôsobom ako vo volebnej miestnosti.

Vo výnimočnom prípade, keď nemocnica, domov dôchodcov, zariadenie pre duševne chorých alebo podobné zariadenie osobitného voliča nie je prístupné osobitnému predsedajúcemu úradníkovi, volebný úradník môže uplatniť osobitné postupy hlasovania, ako je napríklad vydanie poštovej zásielky dotknutým osobitným voličom.

7. Volebné Právo

Informácie uvedené v tomto letáku si nekladú za cieľ byť konečným znením zákona o registrácii voličov, pomoci pri hlasovaní, zozname voličov voliacich poštou a osobitnom zozname voličov. Právna úprava je obsiahnutá najmä v tomto právnom predpise v platnom znení:

- Part II of and the Second Schedule to the Electoral Act 1992.
- Part III of the Electoral Reform Act 2022.

Tieto zákony sú k dispozícii na adrese Government Publications, Office of Public Works, Jonathan Swift Street, Trim, Meath. Môžete si ich stiahnuť aj z webovej stránky Oireachtas na adrese www.oireachtas.ie.

8. Ďalšie letáky

Ďalšie letáky z tejto série sú k dispozícii na Department's website - webovej stránke ministerstva (www.gov.ie/housing) nasledovne:

- How the President is Elected - Ako sa volí Prezident
- The Referendum in Ireland - Referendum v Írsku
- How the Dáil (House of Representatives) is Elected - Ako sa Volí Dáil (Snemovňa reprezentantov)
- How the Seanad (Senate) is Elected - Ako sa Volí Seanad (Senát)

- European Parliament: How Ireland's MEPs are Elected - Európsky Parlament: Ako sa Volia Poslanci Európskeho Parlamentu v Írsku
- How Members of Local Authorities are Elected - Ako sa Volia Členovia Miestnych Orgánov
- The Register of Electors - Register Voličov

ODDELENIE BÝVANIA, MIESTNEJ SPRÁVY A DEDIČSTVA

Máj 2023

gov.ie/housing

